

Rodinné právo

VY_32_INOVACE_06_108

Projekt MŠMT	EU peníze středním školám
Název projektu školy	ICT do života školy
Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0771
Šablona	III/2
Sada	06
Anotace	Rodinné právo
Klíčová slova	Rodinné právo, občanské právo, zásady občanského práva, trestní právo hmotné, trestní právo procesní
Předmět	Občanská nauka
Autor, spoluautor	Jiří Černý
Jazyk	Čeština
Druh učebního materiálu	Výklad
Potřebné pomůcky	PC, dataprojektor
Druh interaktivity	Výklad pomocí prezentace
Stupeň a typ vzdělávání	Střední škola
Cílová skupina	2. ročník, žáci 16 – 17 let, Mechanik opravář (obory H)
Speciální vzdělávací potřeby	ne
Zdroje	viz poslední strana nebo SŠST Ústí nad Labem, Čelakovského 5

RODINNÉ PRÁVO

Rodinné právo lze vymezit jako soubor právních norem upravujících osobní a majetkové vztahy mezi členy rodiny. Pojem rodina je v právních předpisech jen zřídkakdy definován, v českých tomu tak není nikde. Základním pramenem českého rodinného práva je zákon o rodině, ovšem v přijaté rekodifikaci soukromého práva jsou normy rodinného práva obsaženy přímo v novém občanském zákoníku.

České rodinné právo je postaveno na třech základních principech.

Princip blaha dítěte

Princip rovnosti subjektů

Princip vzájemné pomoci

Rodinné právo je odvětvím práva tradičně řazeným mezi soukromé právo. Historicky se vyvinulo vydělením z obecného práva soukromého, tedy z práva občanského. Liší se především užším předmětem právní úpravy a jinou metodou právní regulace. Na rozdíl od občanského práva je možné vymezit rodinné právo jako souhrn právních norem upravujících vztahy výrazně osobní povahy a s nimi spojené vztahy majetkové.

Přes bytostně soukromou povahu rodinného práva se tomuto odvětví nevyhnula stále silnější intervence veřejné moci motivovaná potřebou ochrany dítěte. Proto začalo být rodinné právo především částí německé právní školy řazeno mezi veřejné právo.

Rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností při péči o dítě, která zahrnuje péči o jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, zastupování dítěte a správa jeho majetku. Náleží oběma rodičům bez výjimky, nekončí tedy rozvodem. Ve výjimečných případech může být rozhodnutím soudu rodičovská zodpovědnost odebrána.

Vyživovací povinnost je povinnost rodiče vůči dítěti, ten je povinen přispívat na výživu a životní úroveň dítěte. Vyživovací povinnost platí také mezi manžely navzájem a recipročně tj: děti mají vyživovací povinnost vůči rodičům, pokud to oni potřebují. Pokud není vyřešen rozsah vyživovací povinnosti obou manželů, nelze manželství rozvést.

Práva a povinnosti dětí vychází ze zákona o rodině a mezinárodních smluv. Dítě má právo na život a jméno, nebýt odděleno od rodičů, právo na vlastní názor a svobodu projevu. Dítě má právo být živeno (dokud se není schopno samo uživit), soukromí a také na ochranu cti a pověsti. Naopak má povinnost ctít a respektovat rodiče, pomáhat dle svých schopností, přispívat na úhrady rodiny (pokud je výdělečně činné) a přispívat rodičům na jejich životní úroveň ve stáří.

OBČANSKÉ PRÁVO

Občanské právo je patrně nejrozsáhlejší právní odvětví českého právního řádu. Původně se rozsah tohoto pojmu v podstatě kryl se soukromým právem, postupně se však z něho začaly některé oblasti vydělovat jako samostatná právní odvětví. Dnes je v České republice zpravidla považováno za samostatné právní odvětví například rodinné právo, obchodní právo a pracovní právo, v minulosti bylo za relativně samostatné právní odvětví označováno také družstevní právo.

Občanské právo dělíme v České republice na dvě základní skupiny -

občanské právo hmotné a **občanské právo procesní**.

HLAVNÍ ZÁSADY OBČANSKÉHO

Smlouvy se musí uzavřít, pokud není zákonem výslovně zakázáno, je

Smluvní svoboda - svoboda rozhodnutí, jestli učinit či neučinit právní úkon, svoboda výběru jeho adresáta, svoboda volby

Ochrana práv třetích osob - např. smlouvy zavazují pouze strany, které je uzavřely.

Zákony nepůsobí zpětně, ret-

Občanské právo hmotné upravuje zejména:

- základní otázky soukromého práva
- věcná práva
- závazkové právo
- dědické právo
- duševní vlastnictví

Základním pramenem občanského práva hmotného je občanský zákoník.

Ochrana dobré víry (bona fides) - je poskytována ochrana těm subjektům,

Zákaz zneužití práv - typ protiprávního jednání, který formálně nepřekračuje hranice subjektivního práva, ale překračuje hranice zneužití.

Výkon práv v souladu s dobrými mravy - morální pravidla korigující výkon subjektivních práv

Prevence - každý má předcházet ohrožování a porušování práv druhých, aby nevznikla škoda.

občanské právo procesní

V obecném smyslu předpisy občanského práva procesního upravují závazný postup soudů při řešení sporů a poskytování ochrany ohroženým a porušeným subjektivním právům a jiným zákony chráněným zájmům účastníků řízení, stanoví jaké jsou jejich vztahy k sobě navzájem i k jiným osobám zúčastněným na řízení, a dále jaké jsou povinnosti těchto subjektů.

Tím je umožněno, aby procesní strany věděly, jak mají v řízení postupovat, jaké procesní úkony mohou v řízení činit a jaké právní důsledky plynou z jejich konání nebo nekonání v rámci řízení, čímž je založena jejich právní jistota. Na druhé straně soudy prostřednictvím závazných pravidel mohou snáze dospívat k řešení sporů a současně jsou jimi limitovány, což zabraňuje zneužití soudní moci. Předmětem občanského práva procesního je civilní proces.

Trestní právo je odvětvím veřejného práva, které určuje jaké společensky škodlivé jednání jsou trestnými činy, jaké jsou sankce za jejich spáchání a jakým způsobem stat prostřednictvím svých příslušných orgánů spáchání trestných činů a jejich pachatele zjišťuje a trestá.

TRESTNÍ PRÁVO

Trestní právo je součástí právního řádu příslušného státu. Spolu s právem ústavním a správním se řadí mezi obory práva veřejného, neboť mu dominuje vztah mezi státem a jeho orgány na straně jedné a dalšími osobami (občany státu a dalšími osobami podléhajícími pravomoci státu) na straně druhé.

TRESTNÍ PRÁVO TAKÉ ROZDĚLUJEME NA DVĚ SKUPINY. PODOBNĚ JAKO OBČANSKÉ PRÁVO DĚLÍME TRESTNÍ PRÁVO NA

trestní právo hmotné – stanoví, co je trestným činem, podmínky trestní odpovědnosti, jaké sankce (trest či ochranné opatření) lze za trestný čin uložit.

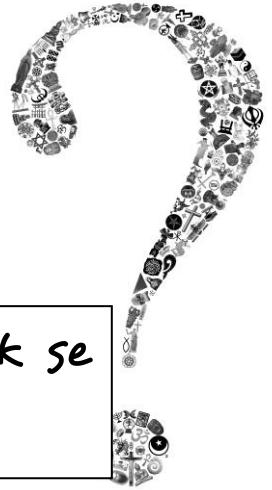
trestní právo procesní – stanoví postup příslušných orgánů státu (v ČR tzv. orgány činné v trestním řízení) při zjišťování trestných činů, prokazování jejich spáchání konkrétním osobám, ukládání a výkon trestů a ochranných opatření, upravuje zároveň i práva a povinnosti osoby, proti které se trestní řízení vede, jakož i dalších osob, jichž se toto řízení dotýká.

Sepětí trestního práva hmotného a procesního je větší než u jiných právních oborů, např. než u práva občanského, neboť zatímco se v oblasti občanského práva většina právních vztahů uskutečňuje a funguje pouze v hmotné rovině bez ingerence procesní složky, trestní právo hmotné ke své realizaci nezbytně potřebuje procesní složku. Je třeba si uvědomit, že v každodenním životě všichni jedinci, aniž si to zpravidla uvědomují, vstupují do řady občanskoprávních vztahů (např. koupě novin, jízda prostředkem hromadné dopravy), které jsou realizovány pouze mezi soukromoprávními subjekty a do kterých nikdy stát v podobě soudu v rozhodujícího v občanskoprávním řízení nebude zasahovat, neboť k tomu vůbec nevznikne důvod. V oblasti trestního práva však lze pouze v trestním procesu závazně určit, že se stal určitý trestný čin, která osoba je za jeho spáchání odpovědná a jaké to pro ni bude mít právní důsledky.

České rodinné právo je postaveno na třech základních principech. Na kterých?

Občanské právo dělíme na dvě základní skupiny? Jak se jmenují a v čem se liší?

Co je to trestní právo a co ho charakterizuje?

Na které dvě skupiny dělíme trestní právo?

Dokážeš vyjmenovat některé zásady občanského práva?

Obrazový materiál je majetkem autora a pochází z jeho vlastního archivu.